

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор
на пів року 10 кор
на чверть року 5 кор
на місяць 170 кор

За границею:

на цілий рік 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. і.
п. Домбровського (Хоруцини). Ек-
спедиція місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застережє. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 40 с. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
30 с. від стрічки.

Граф Агенор Голуховский.

Вчера дня 16. мая, минуло десять літ, як гр. Агенор Голуховский обняв теку заграничної політики австро-угорської держави.

За сей час личність австро-угорського канцлера, як часом називають після давнього титулу теперішнього міністра заграничних справ, стала виразною не тільки в дипломатичних кругах, але і для широкого загалу, який здалека тільки мав часу слідити єго діяльність і ціле поведєне. Граф Голуховский не є чоловіком підприємливої енергії, а радше він старає ся умирювати всякі конфлікти, лагодити контрасти і жити в терпимости на всі сторони. Певно, що сей напрям заграничної політики не можна вміювати виключно на рахунок міністра, а також і личному впливови нашого цісаря, але як раз те, що він умів так примінити ся до бажань старенького монарха, який рад би оминуті всякі насильні потрясеня чи зміни — характеризує достаточнo нинішнього керманіча заграничної політики.

Ведєне сеї мирної політики улекпало гр. Голуховскому, з початку єго урядованя, загальне положєне в міжнародних відносинах. На Балкані, де головнo проявляє ся вплив нашої заграничної політики, не було поважніших потрясень, а коли они пізнійше проявили ся в щорічних майже повстанях в Македонії, в подразненім настрою Болгарії і Альбанії, в насильній зміні престолоа в Сербії, а також в ірідентичнім змаганю Крети — то тут співділанє держав, між якими видну ролю відгривала Австрія, уміло в зародку вирвати жа-

ло тим насильним змаганям до перевороту.

Цінним в тім напрямі здобутком було порозумінє Австрії з Росією, після кризи, викликаної звирєнями кн. Бісмарка в р. 1896. про німецько-російський трактат взаїмної безпеки. Усмирюючому впливови гр. Голуховського вдало ся тоді запобічи роздорювю між Німеччиною а Австрією, але заравом він почав працювати над витворєнем приязних відносин до Росії. Се порозумінє найшло свій вираз у співділаню тих обох, на Балкані найбільше интересованих, великих держав в кретиїскім і македонськім питаню. Вправді в р. 1898, коли за напором Росії установлено окремого комісаря Крети в особі кн. Юрія, Австрія разом з Німеччиною вицофала ся з кретиїського концерту, однак се не вплинуло на добрі відносини з сею державою, які і найшли своє давнійше потвердженє у візиті російського міністра заграничних справ гр. Ламбсдорфа у Відніта у візиті царя Миколи у Відні і Мірциштегу.

При сих нагодах обговорєне було також згідне поведєне що до російської політики у східній Азії, однак хід сеї справи перебила япаньско-російська війна. Що до балканьских справ старає ся гр. Голуховский забезпечити мир через тісне порозумінє з Італією, з якою прийшло до всестороннього порозуміня що до Альбанії на підставі status quo і мимо демонстрацій викликуваних італійськими ірідентистами против Австрії, до щирої дружби між обома державами, що проявило ся недавно тому в зїзді обох міністрів заграничних справ в Венеції.

Так само і у внутрішній політиці старає ся гр. Голуховский впливати лагодячо

в рамках своєї компетенції не висуваючись ніколи поза них. Іменно у відношеню до Угорщини вплив миролюбного і лагідного міністра був дуже цінний, хотяй не може вказати на додатні висліди. Заслугою єго є те, що не допускає до розривів та острих конфліктів з причини угорського напору для зисканя цілковитої правно-державної самостійности.

Вже зарав по обнятю своєю уряду, гр. Голуховский мусів змінити свій титул в жовтні 1895. р. з міністра заграничних справ і цісарского дому, на міністра цісарского і королівского дому, аналогічно до тої зміни, яку під угорским напором перевєдено за єго попередника що до «ц. і к.» армії і маринарки. За рік пізнійше зачинає ся угодова криза, а за нею так на Угорщині, як і в Австрії обструкційні борби, які часто впливали спинюючо також і на хід заграничних справ. Мадярам повело ся увєсти свої правно-державні тенденції по части навіть до заграничної політики; бруксельська цукрова конвенція носить окремії підпис угорського повновласника.

Визначною прикметою гр. Голуховського є, що він звертає більшу увагу на економічні справи, чим єго попередники. В своїх промовах в делегаціях міністер завсїгди порушує справу політично-торговельної констеляції і тим надає як найживотнійший інтерес своїм виводам. Розвиток консулярних урядів австрійської держави є цінним вислідом личного впливу гр. Голуховського, який через свої реформи в тім згляді завів модерну систему до австрійської заграничної політики, дбаючої з всякою оглядностію про розвій економічно-політичних інтересів держави в чужих краях.

36

ЯРОШЕНКО.

Історична повість ОСИПА МАКОВЕЯ
(нагороджена «Михайловою премією» 1905 р.)

(Дальше).

Ціла субота минула ся без битви. В ранці тільки погіб марно подковник Яцко Юрєвич і десять козаків. Турки стріляли із тих чотирох пушок, що були за Дністром, і поцілили саме громаду козаків, що слухали приказів полковника. Кулі влетіли у громаду, і впало кількох козаків, як солома. Заким викотили козакі свої пушки на берег, впало ще кількох козаків і кілька коний, але на тім і скінчило ся. Козакі зігнали небавом турецьких пушкарів із того берега.

Усе те бачив Могила, Ярошенко і Дзерон, що були тут уже зі своєю ватагою. Дзерон хотів уже втікати, та якось здержали його. До самого вечера був спокій — тільки десь не десь залунав вистріл; тому Вірменин утихомпирив ся.

Могила ходив до Сагайдачного на звіді і вернув ся від нього вдоволеній. Не сказав нікому, що за вість приніс, але казав ватазі не розходити ся, а щоби тим певнійше задержати її, казав Дзеронові, виплатити ватазі гроші. Купецький розум Дзерона виявив ся тут зарав: він почав торгувати ся з провідниками ватаги, мовби свої власні гроші платив; не давав усеї

заплати, тільки казав, що решту дасть пізнійше, пока Могила закінчив сеї торг двома словами: «Не торгуйте ся!» Микула придивляв ся тому всему, вірив і не вірив, що ся ватага й йому поможе.

Прийшла ніч. Козакі поклали ся спати, як звичайно. Нікому з них і в гадку не приходило, що ся ніч не буде спокійна. В обозі втих гамір, погасли огні, тільки вартові ходили як звичайно. Із заходу, від гір, віяв вітер і гнав на бесарабські степи чорні хмари, котрі щораз більше покривали небо. Ніч стала така темна, хоч в око стріль. Могила сидів — не міг заснути.

О півночі відозвав ся мушкетер у польськім обозі — далеко, тихо, мов під землею. Минула добра хвилина і козацьким обозом навкруги пішов гамір: «Вставай! вставай!» Козакі зривали ся, хапали за зброю, але зарав і успокоювали ся: ворога не чути! Всі зарав і здогадали ся, в чім діло, і гамір, що на хвилину був зміг ся, знову притих. Сеж очевидно має бути нічний напад, не можна зводити крику; треба заховувати ся як найспокійнійше. І кождий ішов мовчки до свого полку.

Козаків поділили на два відділи. Один відділ вийшов на долину над Дністром, другий разом з угорською, польською і німецькою піхотою мав іти горою на лівий бік турецького обозу. Всі козакі ждали вже готові перед окопами в полі. В польськім обозі спізнали ся, бо хорий Ходкевич не міг усего доглянути. Він ледви лазив поміж людей і ледви тямив, що дов-

кола нього діяло ся. Нарешті, по двох годинах, дали знак з польського обозу, щоби йти в поле.

Козакі пішли вперед тихо-тихо, щоб ніхто не зачув. Кождий притримував при собі шаблю та рушницю, щоб не дзвеніли від якого удару. Ніхто не відзивав ся, тільки від ступани піг ішов тихий гомін. Тисячі людей сунули ся вперед, як безконечно чорна плахта, помалу, осторожно, в роздріб. В половині поля передні козакі присіли до землі; за ними всі инші присіли також. І почали всі лізти рачки; а там потім, чим ближше турецьких окопів, усі лягли на землю, зазираючи в собі віддих, і посували ся помаленьки, як великі ящірки. Передні стримали ся, щось там треба було розвідати ся передом, — і все військо поклато ся на землю мов до спаня. Ніхто не починав нічого на свою руку, як у білий день; тепер кождий чув, що сам нічого не значить, і тільки як член отсеї безконечної тихої громади, в купі з нею, може щось осягнути. Нарав стало так тихо, мовби тут не лежали тисячі живих людей, а самі покійники. Тільки ліси шуміли і вітер свистав поміж деревами. Хмари вкрили ціле небо; здавало ся, що повисли над самим війском і заморозили його своїм холодом.

Могила вивів свою ватагу за окопи, вимпнув яр і ждав на горбку. Його дорога до моста була недалека. Уже за дня виміркував він, куди повести людей, і тепер ще шепотом приказував, напасти передовсім на червоний намет і ловити

На своїм становиску гр. Голуховский перетревав багато австрійських і угорських міністрів, які змінюють ся у скорій черзі. Однак се вже не є его заслугою, а радше прикметою его уряду, бо і его попередник гр. Кальноки справував сей уряд 14 літ, а гр. Андраси 8 літ. Однак се не перешкодило, що на дни десятилітньої річниці гр. Голуховский відбирав дуже численні гра-туляції так з урядничих, як і парламентарних та двірських кругів, а майже всі дневники нашої держави і багато заграничних зазначили сей день довгими, похвальними оглядами его діяльності як австро-угорського міністра заграничних справ.

Українська інтелігенція в Росії.

У звязи з нашою вчорашною статьею «На глиняних ногах...», де ми вказували, що той термін, уживаний супротив російської держави, можемо примінити і до нашої суспільности на Україні, бо она позбавлена інтелігенції і духовенства, які дали б свідомий і здоровий провід народови до національного і культурного підвигнення, мусимо навести голос молодого українського письменника п. І. Стешенка, який основно і з великим знанем річи зобразив положення і змаганя української інтелігенції та напрям, кудюю она бажала б повести діло відродження українського народа.

Статя д. Стешенка заміщена в одеськім тижневнику «Южний Записки», посвяченим головню справам полудневого краю Росії. Автор поклав над статьею назву «Українофіли» в знаках наведення, щоби тим зазначити відразу, що се термін зайвий, невідповідний, бо він означає властиво українського патріота, який не є жадним «філом», але таки справдішним Українцем. Згаданий безприкметний термін має і сюлиху сторону, що під ним означають як один гурт усякі, навіть прямо противні собі напрямки серед української інтелігенції, які однак для зрозуміння єї духового життя та напрямку змаганя треба доконче розрізнити.

«Поступова укр. інтелігенція всіляких відтінків — каже автор — в тім згляді перш усього стремить до щастя народу, розуміючи се щастя і дороги до него так само, як се розуміють поступовці інших народів. Тому-то і в спочуванню або неспочуванню всілякого типу «українофілам» чуженародні критики повинні руководити ся лише тим, о скільки їх соціальні погляди

згоджують ся або не згоджують ся з поглядами аналогічної групи «українофілів». Другої критерії тут нема. А тоді зрозумілим стане, коли великоруский марксіст (так в Росії звуть соціал-демократів — Ред.) відносить ся неприхильно до Українця-народника, в роді артильцяка Николи Левитського, однак на скрізь і з ніякої точки погляду незрозуміло, коли марксіст-Москаль неприхильно настроений супротив таких самих, як він марксістів-Українців... До того ще й лише тому, що вони... Українці! Очевидна тут отже річ, що у представників «українофілства» єсть щось таке, що дає причину до сего неприхильного настрою. При аналізі цих причин покаже ся, що «марксіст» Москаль незадоволений українським марксістичним (значить: соціал-демократичним — Ред.) рухом тому, що сей рух містить в собі акціональний елемент. Але легко чей замітити, що укр. націоналізм, о скільки проявляє ся в практиці укр. марксістів, як представників соціально-економічної доктрини, не містить в собі ні на волос нічого ненаучного або непрактичного. Для укр. марксістів національність являє ся способом для розширення їхніх ідей серед народної маси, бо чей нерозумно і непедагогічно, проповідувати масі що небудь не на єї власнім язичі. Великорускі марксісти, обвиняючи українських, забувають, що вони самі є московсько національні, бо для своїх цілей користують ся не якоюсь фантастичною, але великорускою, національною формою. Інакше навіть і не може бути, бо все міжнародне тепер, і на довгі часи єще в будучинні, може проявляти ся лише в національним виді. Сконстатоване сего — се азбука научного способу думаня. І тому змаганя укр. соціал-демократів на своїй території і для свого народу а не жидівського, польського, московського, чи інших народів бути українськими, являє ся єдино ведучим до цілі і єдино розумним.

«Тим робом уживане готової, української національної форми, як готового засобу, не повинно викликати ніяких непорозуміннь, бо все те річ проста і ясна. Тому то і ні трохи не повинні бути дивними і ті дальші конкретні дедукції, які робить і в формі постулатів висловлює їх укр. інтелігенція. Вона іменно змагає до націоналізації всіх суспільно-державних інституцій, існуючих на території України і для укр. народу. Зразу, на перший погляд, здає ся се чимсь так пересадним, неімовірним, що пригадує фантастичні поговірки про відділене України від Росії. Але по малій лише розвазі, справа являє ся цілком ясною. Бо чи може бути школа для укр. народа інакшою, як лише неукраїнською? Або суд, чи можна єго для укр. народи вести інакше, як не по українськи? Чи можна серед укр. народу голосити інакші проповіді, як не по українськи? Ну, а театр для

укр. народу, чи може він бути інакшим, ніж українським? І так дальше, до безконечности. Усе, з чим лише підемо до укр. народу, як і загалом до всякого иншого народу, що до зверхної форми може бути лише національним! І тому націоналізація інституцій на Україні, се змаганя напевно існуюче серед укр. інтелігенції є змаганя без сумніву глибоко правильне та природне, бо глибоко педагогічне.

«Коли-ж уживане готової національної форми цілком зрозуміле і законне, то дещо інакше представляють ся укр. змаганя, основані на принципі творчости. «Українофіли» змагають також до своєї літератури, науки і т. п., розуміючи під тим — се ясне — їх національну форму. Дехто, навіть споміж несвідомих Українців, каже: «пощо творити окрему малоруску літературу, коли маємо готову великоруску?» Но коли раз признає ся все попередю сказане, то того рода питання відповідають самі собою. По перше, так запитом «пощо» не сила загатити поривів творчого духа, що рве ся до висловлення та воплочення і що потребує та творить для себе нові, висші форми. А по друге, чи не було би се недорічностю та невтороюстю ставити межі поміж готовим уже богатством мови а тим, як може ще бути сотвореним? Прецінь же націоналізація всіх суспільних інституцій при висшій розвизку народу повинна також дальше поступати. І прецінь народ, що привик до своєї форми, до свого способу вислову та думаня, буде стремити і до приворочення сеї форми до нових потреб та нових понять. Навязуваня народови, що виріс у своєріднім, форм чужих, хочби се навіть і не доконувало ся насильно, може народ збити з пантелику і загалом може крайню шкідливо відбити ся на єго умовім розвизку. Навязуваня чужих форм рівнає ся нечаянному переходу народу з одного світа в другий, що — розуміє ся — ділає наче який духовний переворот».

(Конець буде).

Полекші для Поляків в Росії.

Петербурзька телеграфічна агенція доносить, щонині видіє царський указ, заводчий полекші для Поляків в 9 західних губерніях російської держави а іменно:

1. Особи польського походження мають право державити землю без окремих обмежень, як також набувати від Поляків гіпотечну власність дорогою всяких правних актів. Поляки мають право за призволенем ген. губернатора і губернаторів набувати ґрунти для знесеня ен-клав, для заокруглення ґрунтів на засадах, установлених відповідними правами. На тій самій

всіх людей, які там є. Але не пускав ватаги наперед: ждав, поки не почув крику в поли, поки не нападе вся сила війська на турецький обоз. Настане страшний переподох, усе зірве ся зі сну, почне бігати сюди-туди — от тоді і він ударить на міст і на намети. От тоді — думав собі Микула — кількасот козаків перебігне мостом на той бік, впаде на ясир, бранці збудять ся, зміркують, що прийшла пора висвободити ся, допоможуть козакам, турецька сторожа розбігнє ся — і ясир перебігне мостом на сей бік до козаків. Там буде й його родина. Може вже рано повитає їх у безпечних козацьких окопах. А потім... потім уже якось то буде. Колиб тільки Бог поміг!

Сидить Микула, на землі з козаками, думає свої думки та слухає, чи не надлетить з темного поля крик такий, що мертвих збудить, а сонних на смерть валякає. Чого вони там так забарпали ся? Так тихо, мовби ніхто й не вишшов з окопів, мовби всі спали. Сеж уже ранок недалеко... Скорше-скорше, а то все пропаде!

Нараз із хмари кап-кап! Дощ! Ще хвилинка і вже ллєть ся, як з ведра — всі хмари, що їх позганяв вітер над хотинське поле, мов відчинили ся і стали обливати широко і далеко усе боевище і всі обози. Кругом зашуміло ще дужче і настала темнота така, що один одного не бачив.

Все пропало! Ціла виправа без хісна. В такий дощ ані гадати про напад. Стріляти годі, бо порох замокне, а без того який би то був

напад? Одежа на кождім, мов з води винята, тіло мерзне. Земля ховзка — годі лізти далі. Все пропало!

Ватага Могилы вернула ся в обоз. Небавом і всі козаки були в окнах. Кождий залазив у який сховок, щоби не мокнути далі. А дощ ляв без настанку.

Смутна була та неділя для всіх. Хоч ніхто й не провинив ся, але така невдача прибила козаків. Після недоспаної ночі, перемерзли, лежали вони у своїх кватирах на мокрій землі, знеохочені і ослаблені. Богато кляло і парікало та тужило, хто за Запорожем, хто за теплою хатою. Хорих було багато в обозі, а то і вмилрав дехто з ран, невигоди і голоду — і треба було дивити ся на похорони у самим таки козацьким обозі. В сусіднім обозі, у німецької піхоти, було ще гірше: гинули втомлені старі наймлені вояки, як мухи; а здорові товариші не знали вже, де й ями конати для покійників. Військо жило мов на кладовищу і кождий бояв ся, щоб сам за день, за два не потонув у ту сиру землю, на котрій ще тепер спочивав, зітхаючи.

Могла зараз в ранді покинув з Дзероном ватагу. Але ватага лишила ся і Микула лишив ся при ній, бо почув, що мають гадку на свою руку напасти в ночи на той бік Дністра, де ясир. Дехто з козаків вилазив на дерева, та розглядав ся по околиці з того боку і, злізши, оповідав потім, що бачив. Ясир загнали ще далі в поле; але не далеко від моста у дуброві вид-

ко Турків, як пасуть коні, видко намети того відділу, що естереже пушок — загалом війська не багато — можна відважити ся напасти. В ночи там ще менше пильнують ся, як у головнім обозі; відгороджені Дністром, козаків не боять ся, бо ті не мають свого моста і сплять спокійно.

Но багато сподівав ся Микула від сего нападу. Козаки очевидно мали на гадці добичу, а не ясир. Але, може бути, колиб їм повело ся, відбили би й ясир. Хто знає, як се зложить ся? Знайомі прирекли Микулі потягти товаришів аж під ясир — і він лишив ся при ватазі.

У вечір ватага стягла ся над Дністер. Тут при березі стояло і причеплених кілька плотів, котрими козаки недавно привезли собі Дністром муки і сіна аж десь з Буковини. Ватага посчіпляла тепер кілька плотів вужевками і передній пліт прислила сильно до берега. В ночи, коли вже жите кругом затихло, відішхала задній пліт від берега і вода понесла його на середину. А що довжина плотів була більша, ніж ширина Дністра, то задній пліт зачепив ся о противний беріг і там його зараз і прикріпили ще вужевками та мотузами до утесів та повбиваних коликів. Міст був готовий.

(Дальше буде).

засаді Поляки мають право купувати ґрунти на промислові цілі до височини 60 десятин. Розпоряджене цісарське з д. 8. лютого 1901 р., ограничає право набування ґрунтів селянами-католиками, зносить ся.

2. Вибори шляхти привертають ся. Міністер справ внутрішніх має як найскорше опрацювати приписи виборчого регуляміну і про обовязки маршалків.

3. Наука польскої і литовскої мови має завести ся в елементарних та в середних школах тих місцевостей, в яких Поляки і Литовці становлять більшість населення. Міністер просвіти має сейчас опрацювати приписи до заведення тих заряджень.

Окрім повисших змін мають ввести ся в жите ще інші ухвали комітету міністрів що до реформи в 9-ти губерніях.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: Трини муч.; римо-кат.: Фелікса, Вена. — В п'ятницю: руско-кат.: Йова многострад.; римо-кат.: Петра, Келестина.

— **Білет** вступу на великий равт, який відбуде ся в суботу в саях «Народного Дому» у Львові на дохід руских вакаційних осель, можна набувати що дня від 5. до 6. год. вечером в «Клубі Русинок» (Ринок 10, I пов.).

— **3 Відня** доносять нам: Комітет забавовий товариства руских робітників «Родина» у Відні уряджує в неділю дня 21. с. м. в малій салі Kaufmännischer Verein, I. Johannessgasse 4 родинні вечерниці в память XLIV роковин смерті Тараса Шевченка. Програма: I) Вступне слово. «До Шевченка», деклямація. «На Тарасовій могилі», дія сценічна. «До руских жінок», деклямація. II) «Настоящі», комедія в одній дії О. Бобикевича. Початок о 7. год. вечером. Закінчить комерс. На покриті коштів 50 с від особи. Добровільні датки приймає ся з подякою. — **Комітет.**

— **Репертуар руского театру в Тернополі:** В четвер 18. мая на дохід «Рускої Бурси» в Тернополі відновлене «Учитель» комедія в 3 діях д-ра Ів. Франка; — в суботу 20. мая «Ямарі» оперетка в 3 діях Целльера; — в неділю 21. мая «Підіряни» народний образ зі співами і танцями Гушалевица; — в второк 23. мая послідне представлене, на жадане загаду «На дні» сцена в 4 діях М. Горького.

— **50-літній ювілей** своєї літературно суспільної діяльності святкував Данило Лукич Мордовцев дня 7. с. м. в Петербурзі в кружку своїх земляків з України і почитателів его заслуг на літературній і суспільній ниві. До святочної вечері засіли літерата, публіцисти проф. А. Ворозьва, Н. Карев, В. Кузьмин-Караваев, В. Ламанський, В. Авенаріус, О. Нотович, П. Вайнберг, Б. Глиньский, С. Годявский-Ясевич, І Василевский і др. Входячого ювілята прийнято гримкими оплесками і посаджено за столом на почетнім місці між Ламанським і Авенаріусом. Ряд промов отворив Ламанський, приятель ювілята з молодих літ, і згадав про ті обставини, серед яких приходило ся Мордовцеву починати свою діяльність. Опісля промовляв від «Літературного фонду» его голова, П. Вайнберг, від «Каси взаємної помочи письменників і учених» Я. Колубовский про заслуги ювілята яко голови «Каси» около єї розвитку. Б. Глиньский промовляв про літературну творчість Д. Мордовцева, українського публіциста і визначного белетриста. «Тому — кінчив слою промову Б. Глиньский — висказуючи Вам «славу» яко російському історикови, повістписателю і публіцистови, який оставив все на всіх областях літературного слова вірним службі для добра свого народа, предкладаю присутнім, аби дружним хором прилучили ся до оклику «слава», яку на нашій обіді висловлять дорогому ювілятові его земляки-Українці яко своему суспільному діячеві і визначному письменникови». Промову прийнято аплявзом, почім промовляли Українці: Арабаши, Лотацкий, Руссов і Садилів, желаючи «свому дідові» «лебединово віку і журавлиного крику». Опісля промовляв іменем Поляків С. Годявский. По кількох ще промовах відчитано вкінці много писем і телеграм з привітом для заслуженого ювілята.

— **Краса рада шкільна** зорганізувала і клясову школу в Гуті старій в буцацкім окрузі і перетворила: 4-клас. мішану школу в Хирові на 4-клас. мужеску школу; 3-клас. в Лисниці місті в богородчанськім окрузі на 4-клас., а 1-класові школи в Черемхові, коломийського округу, і в Будиллові, бережанського округу, на 2-класові.

— **Нарада в справі еміграції.** Дня 13. с. м. відбула ся нарада еміграційної субкомісії польської палати державної ради. Реферував пос. Мерунович. Комісія постановила покликати знавців справи з поодиноких коронних країв на кон-

ференцію, котра відбуде ся дня 22. червня у Відні. Знавцям буде доручений провкт еміграційного закона, щоби висказали про него свою думку письменно або особисто. З Галичини постановлено покликати: д-ра Бейса, секретаря торговельно-промислової палати в Кракові, д-ра Бузика, проф. університету у Львові, протоігумена Філіса, комісара поліції в Освенціма Крижановского і проф. львівського університету д-ра Йосифа Семирадского.

— **Епілог процесу против «С.чій».** В повітовім суді с. III у Львові мала нині рано відбути ся розправа против адвоката д-ра Лезера о обиду чести. Обжаловане вносила прокуратура в імені жандармів Валенґи і Оржеха, котрі обидили ся словами, яких ужив др. Лезер, підчас розправи у звиснім процесі о мнимі сїчові заворушення против д-ра Трильовского і господаря Войчука, яко оборонець послідного. Як звісно, в тій справі відбула ся вже одна розправа, котру однак відложено, бо др. Лезер покликав свідків на доказ правди. Нинішню розправу відложив знова секретар Міски, а се задля переслухання тих свідків, яких покликано до розправи д-ра Трильовского в карнім суді, як також нових свідків, покликаних д-ром Лезером. Крім того має ся відчитати акти карної розправи, які лежать тепер в найвишнім трибуналі, та перевести дисциплінарне слідство проти жандармів. Третій з ряду речинець розправи, яка потягне за собою величезні кошти, назначить суд пізнішше.

— **Як вітер повіє, так лозина гнеть ся.** В Абазії відбув ся оноді VI з черги зїзд Союзу славянських дневниківів Австро-Угорщини, до якого належать майже всі дневникарські товариства, отже і львівський москвлів. Участь в зїзді, як пише N. Reform, взяли Марков, Мончаловский, др. Добрянский і др. Вергун з Відня. Між іншими бесідниками проф. Здзеховский з Кракова представив нинішню хвилю в Росії і з притиском зазначив, що около виславлюваня і обожуваня авторитарно-бюрократичної Росії немало працювали деякі славянські публіцисти та називали Росію необхідною опікуною, одинокю чокликаною до проводу Славянам. «Час зміти з совісті той гріх і злучити ся з тими найлішшими в Росії, що працюють над єї моральним і політичним піддвиженем» — говорив проф. Здзеховский і в тім сенсі поставив внесенє. Однак голова зїзду посол др. Грібар, посадник м. Любляни, з огляду на москвофільство деяких присутних дневниківів, не піддав внесеня під дискусію. При склянках на бенкеті того самого дня порушено знова російське питання, як пише N. Ref., «вельми знаменний був тон, який сям разом звучав в виводах бесідників чеських, хорватських а навіть в мові Вергуна. Не було в нім ні сліду давного виславлюваня урядової Росії, а натомість висувало ся на перший план желя не поводження для тих, що змагають до зміни нинішнього державного устрою в Росії». Одним словом: хамелеони.

— **3 залізниць.** Зміна круга діляня стації Зелена. — Лежача на шляху Рава руска-Сокаль стація Зелена уряджена досі тільки для обмеженого руху товарового, буде отворена з днем 15. мая с. р. для необмеженого руху товарового з ваймкою худоби і безрїг.

— **В справі газетових марок** оголожує ц. к. Дирекція почт і телеграфів для Галичини: На підставі розпорядження ц. к. міністерства торговлі з дня 6. цвітня с. р. ч. 17.898 оголошеного у «Вістнику почт і телеграфів» ч. 35 з року 1905, можуть адміністрації газет і ті купці і промисловці, котрі за призволенєм ц. к. Дирекції почт і телеграфів уживають до офранкованя своїх обіжників, ціників і інших оголошень газетових марок, посылати коверти, опаски і картки адресові до центрального уряду стемплевого у Відні з жаданєм, щоби їм витиснено на тих предметах марки газетові по 2 сотаки. Хто хоче з тої догідности користати, повинен послати взір коверти, опаски і т. п. до центрального уряду стемплевого у Відні, при долученю дозволу на уживанє газетових марок, котрий ему пізнішше зверне ся. На се одержить друкований формуляр зголошення, котрий виповнить і відішле разом з принадаючою за марки належитостію оплачено до згаданого уряду. Замовленя будуть виготовлені по мірі можности, запрамічує ся однак, що найменша кількість пересланих до омаркованя предметів виносить 500 штук. Витиснені марки будуть зеленої краски, тому і парір уживаний на коверти, опаски і т. п. мусить бути відповідно до тої краски дібраний, при тім не може бути за тонкий а в ніяким случаю хрповатий. Коверти мусять бути так зложені, щоби ті марки можна було без перепони на їх правім розі вибити, тому і задні кляпи мусять так сходити ся, щоби не закривали призначеного на марки місця. Перепаски і карткові адреси можуть бути виготовлені поодинокю або по 2 на однім аркуші, переділені побіч або понад собою лінійкою. Що до великості коверт, то запрамічує ся, що довгість їх мусить виносити що найменше 14 см., а високість найменше 9 см. Вимір перепасок і адресових карток не може бути низший як 10 см. довготи і 8 см. ширини. При-

сланий до центрального бюро стемплевого у Відні матеріал повинен бути відповідно упорядкований, щоби не справляв більше трудності і так, коверти приміром уложені кляпами одностайно зверненням на діл і в однім напрямі. Позаяк може лучити ся, що який примірник підчас витисканя марок зіспеє ся, проте було би порадно долучати надвижку дотичних предметів в скількості 1 процент, котра на случай незужитя зверне ся інтересованим.

Всячина.

— **Париска мода для мужчин** приписує на се літо одяга: з гори вузкі, а в клубах широкі. Шануючий ся елегант повинен носити літну нагортку скросну після тої реценти. На шиї і раменах має она тісно приставити до спідної одежі, а чим дальше в долину, тим ширшати, та сягати до половини литки. З переду має бути нагортка витята так глибоко, аби зпід неї визирав сурдут і камізолька. Сподні повинні бути ясні в великі темні крати, і в долині вузкі. Чорний сурдут, так само як нагортка, має бути вузкий а в долині широкій і сягати до колін. Крім чорного мода позволяє носити сурдута з сивого сукна при забавах і перегонах, але кляпи в однім і другім мають бути викладані. В моду входить також сурдут з зеленого сукна. Камізолька повинна бути з ясної матерії, перетиканої тоненькими червоними, синіми або зеленими шовковими витками в великі кратки. Біла фраква камізолька повинна бути досить глибоко витята, тому сорочка має запинати ся на три а не на два ґузики. Долішній перед камізольки має бути витятий в виді букви А. — На париску моду убраних «гоїв» можна побачити вже у Львові, тільки що на їх одіжці кравці доперва вчили ся крою, тому «міхообразні» нагортки і сурдута лежать на них так, якби були повичені зі старшого брата.

— **Арештований ревізор поліції.** Станиславський магістрат прийав перед двома роками до поліційної служби Івана Вебера, котрий перед тим був в поліційній службі в Тернополі і висказав ся добрими свідочтвами. Тимчасом тепер показало ся, що за Вебером розписано ще 1898. року стежні листи, а то за злочин надужитя урядової власти, якої допустив ся яко ревізор поліції в Делятині, де служив до 1898. року. Вебера арештовано і відослано до суду в Делятині.

— **Страхи.** Із Стрия пишуть: Вже від трох днів ходили по місті глухі вісти, що в присілку Завлатині, віддаленім около 3 кілометра від Стрия, появил ся в ночи дня 10. с. м. якийсь дивний страх, що кілька ночий непокоїв мешканців, так що они налякані удали ся до стрийської поліції з просьбою о поміч: Люди оповідали собі, що в поблизьких болотах відзивали ся якісь страшні і нелюдські голоси, що повияляли ся якісь страхи і т. п. Вислано отже на місце двох поліціянтів, котрі не нашли ніяких страхів, лише переконали ся, що причиною страху був звичайний болотний птах, званий гупало.

— **Телефони в Америці.** Як дуже розповсюджений телефон між американськими фермерами, пізнати з отсих примірів, які наводять американські часописи. Перед шести чи семи літами в місточку Бель-Плен, яке числять около 3.700 мешканців, одно підприємство заложило телефонічну стацію. В першім році зголосило ся ледви 20 абонентів. Тепер центральна стація має вже поверх 500 получень. Крім того Бель-Плен сполучене з шести іншими містами при помочи телефону. Селяни з цілої околиці набули також уділи і уживають телефону при кожній нагоді, відкриваючи все нове приміненє телефону. Недавно тому дістала одна телефоністка ось-яке порученє: «Галлю! центральна! Я сполучила телефон з коліскою; як дитина крикне, дати знати ч. 71». — Коли якийсь фермер має їхати залізницею в ночи, просить, щоби его збудили пів години перед відїздом поїзду. Нераз, коли котрому фермерови стане годинник, питає ся телефонічно о годину. Богато абонентів уживає постійно телефону замість будильника. Відні телефоністки! Львівські телефоністки не подужали би такої праці.

— **Собі не виворожила.** Ново-Йорська поліція вичитала в одній часописі оголошенє, що в Новім Йорку при подавій улици жив жінка, Міна Бранн, котра з карт предсказує будучність. Тайний агент поліційний зайшов під вказану адресу і попросив ворожбитку, щоби сказала, яка его будучність. «Покрий мою долоню сріблом, а я тобі скажу твою будучу судьбу!» сказала ворожбитка не прочуваючи нічого злого. Тайний агент витягнув пів доляра і подав єї. Ворожбитка взяла гроші і розложивши картки, сказала: «Не задвог відбудеш морську подорож, а на кораблі пізнаєш чорно убрану жінку, котра стане для тебе твоім щастєм, і котрій ти допоможеш відобрати величезний спадок!» «Се дуже гарно складає ся» сказав агент, «а тепер ти підеш зі мною, бо ти не є добра ворожка, боє не пізнала, що я тайний поліційний агент і що тебе заарештую». Наполюхану ворожку замкнено до арешту.

— **Європейські просвітителі в Китаю.** Підчас процесу, який відбуває ся в Перуджі проти поручника італійського Vito Modugno за убіство жінки, вийшли на світло денне інші проступки і злочини того офіцера, яких він допустив ся 1900. р. в Китаю. Стверджено, що Modugno дорогою рабунку та інших злочинів набув маєтність, котру відтак продав за 300.000 лірів, що своїх підданих силував рабувати, а коли они опирали ся, катував їх страшно, що знущав ся над Китаїцями, що поповнив кілька убіств і цілий ряд проступків на жінках китайських. Всі ті заміти при розправі були доказані, а до богатого він сам признав ся, боронячи ся лише тим, що так само, як він, поступали всі Європейці.

Телеграми

з дня 17. мая.

Берлін. З Риму доносять Berl. Tagbl., що папа має утворити комісію зложеною з кардиналів і теологів, яка переведе реформи не лише в організації ватиканській і церковній, але буде мати задачу завести деякі догматичні зміни.

Будапешт. Поїздка бар. Банфіого до цїсаря, після заповнення дневників, має мати важне значіння, бо бар. Банфі має посередничити між Коронаю а коаліцією. Загально говорять, що з початком червня прийде на Угорщині до керми коаліційний кабінет.

Уфа. В театрі підчас представлення ранено тяжко стрілами з револьверу генерал-майора Соколовського, губернатора Уфи. Справник замаху утік. Стан раненого є вельми грізний.

Царгород. Між Румунією а Туреччиною прийшло до непорозуміння, яке приняло острі розміри. В Румунії говорять навіть про оружье полагожене спору.

Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка

у Львові (ул. Театральна ч. 1) повідомляє, що має на складі отсі новини: II том "Історії України-Руси" Грушевського, II вид. брош. 7-50 К, опр. в полотно 8-90 К, опр. в півшкірок 10 К, Лепкого "В горах" гарно оправні по 2 К, "За красою", альманах в честь Кобилянської, брош. 3 К, опр. 4 К. — При замовленю оправлених книжок просимо подавати, якої краски має бути оправа.

Цілий дохід призначений на будову Руского Народного Театру у Львові.

Ярослав Лопатинський.

Русалка,

вальс на фортеп'яні.

— Ціна 2 К; голоси на орхестру 3 К. —

Моя думо...

Слова І. Гаврилюка.

Пісня про сопран або тенор. — Ціна 1 К.

Набути можна у всіх книгарнях; головний склад в Книгарни Товариства ім. Шевченка у Львові, ул. Театральна ч. 1.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 16. до 1. червня 1905.

Нова сензаційна

програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлено. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчасніше можна и бути в конторі Пальона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З купленим білетом на фотелі, льожі і I-рядні крісла можна їхати даром на представлене омнібусами Кольосою, які ждуть коло Віденської Лаварії.

За певну і добру льокацію

поруцаємо:

- 4 1/2 % листи гіпотечні
- 4 % листи гіпотечні
- 5 % листи гіпотечні преміовані
- 4 % листи Товариства кредитового земского
- 4 % і 4 1/2 % листи Банку красевого
- 4 % позичку красеву
- 4 % облигації пропінацийні і всілякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнішим курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного

Розклад залізничних поїздів від 1. мая 1905. (Час середно-європейский).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець):	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець):
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмезе, Чорткова
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Делятина (чер. Коломню 1/6-30/6 вкл. в нед. і свята), Керезмезе	6:30	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Гусятина,
7:30	з Рави рускої, Сокаля	7:30	до Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава
7:20	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	6:55	до Яворова
7:29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуша	8:25	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги,
7:50	з Рави рускої, Сокаля	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Освєнцима
8:05	з Станіслава, Жидачева	9:00	до Самбора, Хирова, Івонича, Н. Санча,
8:15	з Самбора, М. Ляборча, Сянока, Хирова	10:55	до Іцкан, Калуша, Потутор
8:18	з Яворова	9:20	до Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Делятина, Заліщик
8:50	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	11:10	до Белзця, Сокаля, Любачева
11:45	з Ярослава, Стрия, Борислава	2:00	посп. до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліщик, Гусятина
10:35	з Райшева, Лавочного, Калуша, Любачева	2:40	посп. Іцкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Керезмезе
11:05	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмезе	2:50	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги
11:55	з Підволочиск, Гусятина, Копичинець, Козови	2:55	до Лавочного, Дрогобича, Калуша
1:30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Санча	4:10	до Ряшева, Любачева, Хирова.
1:40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуша, Заліщик, Кіц	4:20	до Самбора, Хирова, Сянока
11:50	з Самбора, Ясла, Сянока, Івонича	5:58	до Яворова
2:30	посп. з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Грималова, Гусятина, Копичинець, Козови	5:50	до Коломиї, Жидачева, Керезмезе (1/6-30/6)
3:45	з Стрия, Тухли (15/6-30/6), Скольного (1/6-30/6)	6:35	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги,
4:32	з Яворова	6:25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
5:00	з Сокаля, Белзця, Любачева	7:30	до Рави рускої
5:25	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Освєнцима	9:00	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
5:45	з Іцкан, Жидачова, Калуша, Новоселиці	10:05	до Перемишля (1/6-30/6 вкл.), Хирова, Івонича
8:40	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонича	10:40	до Іцкан, Чорткова, Заліщик, Делятина, Сучави
9:10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмезе	10:55	до Самбора, Хирова, Броцлава, Варшави
9:50	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	11:00	до Кракова Відня, Броцлава, Варшави
9:20	з Самбора, Хирова, Сянока, Ясла	11:05	до Підволочиск
10:20	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліщик, Скали, Іваня п. пустого, Гусятина	11:10	Іваня п. Скали, Гусятина, Потутор
10:50	з Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава,	11:10	до Стрия, Дрогобича, Борислава
12:20	посп. з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Заліщик	12:45	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги
2:31	посп. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги на дворець „Підзамче“	2:51	посп. до Іцкан, Керезмезе (від 1/6-30/6), Калуша
7:00	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	4:15	до Кракова, Відня, Броцлава, Берліна, Праги,
2:15	посп. з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів,		з двірця „Підзамче“
5:15	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Заліщик, Потутор, Іваня п. пустого, Скали, Гусятина, Грималова	6:43	до Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятина
10:02	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліщик, Іваня п., Скали, Гусятина	11:15	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Потутор
		2:13	посп. Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятина
		9:21	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів

ПОЇЗДИ ЛЬОКАЛЬНІ.

Приходять на головний дворець:

- з Брухович від 14/5 вкл. 10/9 6:50, 7:50 рано, 9:55 передпол. (тільки в неділі і римо-кат. свята), 1:45 попол. (тільки в неділі і р.-кат. свята); 3:05, 4:16, 5:00 попол., 7:41, 8:55 вечером.
- з Янова 8:18 рано, 1:15, попол. (від 1/5 до 30/9 вкл.), 4:32 попол., 8:45 вечером (від 14/5 до 10/9 вкл.) і 9:25 вечером (від 14/5 до 10/9 тільки що неділі і свята).
- зі Ширця 10:10 вечер (від 1/6 до 10/9 вкл. в неділі і свята).
- з Любіня 10:10 вечером (від 14/5 до 10/9 вкл. що неділі і свята).

ЗАМІТКА: Час середно-європейский різнисть ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейського — 12. год. 36 мін. часу львівського. — Нічні години від 6. вечер до 5:59 рано обведено рамками. — Звичайні білети їзди як і всіякі інші білети, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати в містовім бюрі ц. к. держ. залізниць, Пасаж Гавсманна ч. 9.

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові (Ринок ч. 10)

приймає вклади до опроцентования на 4 прц. і оплачує за вкладчиків податок рентовий; для ошадження коштів посліжки можна прислати гроші чеками Шадницької поштової; вкладати може кожний, навіть і нечлен; на жаданє звертає ся вкладку кожного часу, навіть без виповідження (за есконтом).

ПОЗИЧКИ уділяє „Джістер“ своїм членам на 6 прц. сплату гіпотечних позичок розкладає ся до 15 літ; при 30 ратах 1/2-річних вносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5%; до позичок вимагає ся першої гіпотeki або доброї поруки.

На парцеляцію і купно більших обшарів треба звертати ся за позичками до „Джістера“.

Членами можуть бути тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

Чистий зиск розділяє ся межі членів яко дивіденди від уділів і на добродійні цілі. — Дотепер уділів „Джістер“ на церкви, бурса, школи і т. д. 31.738 К.

Стан фондів Товар. кредитов. „Джістер“ 31/12 1904

- Вклади: 1,788.673 К.
- Уділи членів: 133.117 К.
- Ф. резервовий і пп.: 26.576 К.
- Позички уділені: 1,616.402 К.
- Цінні папери: 123.627 К.
- Льокації: 169.456 К.
- На рах. біжучім: 81.938 К.